

Handläggare: Anders Anagrius
Tfn: 070 47 03 427

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

15. Remiss av utredningen om statligt stöd för kvinnors organisering

Förslag till beslut

Stadsdelnämnden beslutar att som svar på remissen om kvinnors organisering (SOU 2004:59) överlämna detta utlåtande.

Jack Kindberg
Stadsdeldirektör

Sammanfattning

Stadsdelförvaltningen är i huvudsak positiv till utredningens förslag om ett nytt statsbidrag till stöd för kvinnors organisering. Förslaget innebär att stödet till kvinnoorganisationer sker utifrån samma principer på en jämförbar nivå som till andra folkrörelser. Förvaltningen lyfter fram de svårigheter som finns att lokalt ge lokala kvinnoorganisationer ett långsiktigt stöd. Vidare framhålls vikten av att det statliga stödet utformas så att betydelsefulla lokala insatser inte riskerar att bli utan stöd bara för att de lokala organisationsformerna inte är anpassade till de statliga villkorens utformning. Slutligen anser förvaltningen att en större andel av de föreslagna statsbidragen bör gå till verksamhetsbidrag istället för bidrag till riksorganisationer.

Remissen

Regeringen tillsatte i maj 2003 en utredning med uppgift att analysera och utvärdera det statliga bidraget till kvinnoorganisationernas centrala verksamhet samt föreslå förändringar för att anpassa bidraget till hur samhället och kvinnoorganisationerna har utvecklats sedan bidraget inrättades.

Utredningen skulle också analysera stödet ur ett folkrörelseperspektiv och utvärdera vilken betydelse stödet har för kvinnors vilja och möjlighet till egen organisering och de demokratiska förtjänsterna av detta.

Därutöver fick utredningen i uppdrag att undersöka vilka krav avseende jämställdhet som ställs generellt på folkrörelser och föreningar för att de ska få statliga bidrag.

Utredningen har gjort en omfattande analys utifrån uppdragen och presenterar ett förslag till nytt statsbidrag för kvinnors organisering.

Utredningen har remitterats till ett hundratal remissinstanser varav 2 är kommunala. Det är Umeå kommun och Spånga-Tensta stadsdelsnämnd. Anledningen till detta är att utredningen på dessa platser studerat lokala exempel på kvinnors organisering.

En sammanfattning av utredningen bifogas.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer med utredarens förslag att ersätta de nuvarande stödformerna till kvinnoorganisationerna med ett nytt statsbidrag som i huvudsak har samma utgångspunkter och struktur som statsbidragen för stöd till andra folkrörelser. Enhetlighet på detta sätt gör systemet överskådligt, förutsägbart och därmed begripligare.

Villkoren för att erhålla bidrag är bl.a att organisationerna är demokratiskt uppbyggda, medlemmarna är enskilt anslutna samt att det finns en riksomfattande organisation med lokalt eller regionalt förankrad verksamhet eller med ett riksintresse.

Det nya statsbidraget utgörs av tre delar: ett organisationsbidrag, ett etableringsbidrag och ett verksamhetsbidrag.

Dessa principer är i huvudsak rimliga. Ur ett lokalt perspektiv finns det dock vissa problem med uppbyggnaden av villkoren.

I stadsdelen finns ett relativt stort antal föreningar och nätverk som organiserar kvinnor. Flertalet har som syfte att arbeta för att olika grundläggande behov och rättigheter ska tillgodoses. Bakgrunden är att det i stadsdelen finns en hög andel lågutbildade kvinnor och många med en etniskt bakgrund utanför Europa. De språkliga och kulturella barriärer som finns i ett samhälle av Spånga-Tenstas karaktär gör det extra svårt för de lågutbildade kvinnorna och deras döttrar. De har ofta mycket svårt att orientera sig i samhället och blir lätt permanent utestängda från arbetsmarknaden. Ohälsotalen för kvinnorna är också höga. Till detta kommer att familjevåldet är förhållandevis vanligt förekommande i stadsdelen.

Det arbete som kvinnoorganisationerna i stadsdelen gör handlar därför i hög utsträckning om att lära ut baskunskaper om hur samhället fungerar, förbättra språkkunskaper och kunskaper om hälsofrågor, motverka våldet mot kvinnor m.m.

Arbetet organiseras på olika sätt, ofta i föreningar baserade på etnisk tillhörighet men det finns också exempel på organisering med uttalad ambition att nå över etnicitetsgränserna liksom att bygga internationella nätverk.

Möjligheterna att långsiktigt stödja dessa insatser är för stadsdelsnämnden begränsade. Hittills har det rört sig om olika kortsiktiga bidrag i form av kommunalt eller statligt finansierade projektmedel. Stadsdelsnämndens verksamhet finansieras till mycket stor del genom s.k. fördelningsnycklar. Avsikten är att på så sätt garantera en viss standard inom staden för de lagstadgade kommunala uppgifterna inom förskola, skola, handikappomsorg etc. Det är inte möjligt för stadsdelsnämnden att omdisponera dessa medel.

I utredningen pekas på att staten i dessa sammanhang inte tagit ett tillräckligt stort ansvar för att stötta dessa viktiga insatser. Utredningen förelår därför att staten väsentligt utökar sitt stöd utifrån på de ovan beskrivna villkoren. I förslaget till villkor för det nya statsbidraget nämns ett undantag från kravet på ha en riksomfattande organisation och det är om det finns ett riksintresse. Som riksintresse bedömer utredaren att också kvinno nätverk/kvinnokommittéer eller motsvarande organisationer bildade på etnisk grund kan vara. De gör så viktiga sociala insatser för små och

utsatta gruppera det bör ges status av riksintresse. Förvaltningen instämmer i huvudsak i detta.

Men, det skulle också innebära att en kvinnoorganisation som under flera år bedrivit lokalt arbete enligt ovan utifrån ett mångvetenskapligt perspektiv och därmed gör stora insatser för ökad integration och förståelse mellan olika etniska, religiösa och kulturella grupper inte skulle kunna få statsbidrag. Det är förvaltningens uppfattning att även denna typ av organisering ska vara kvalificerande för statsbidrag.

I dag uppgår det statliga stödet till kvinnoorganisationerna till 3,4 mkr per år. Enligt utredningen avspeglar inte summan den betydelse som kvinnoorganisationerna har. Den ger inte heller kvinnoorganisationerna möjlighet att spela den roll som är önskvärd i jämställdhetspolitiken och i det demokratiska samtalet. Utredningen förslår därför att anslaget höjs till 30 mkr och finansieras genom en andel av överskottet från Svenska Spel tas i anspråk.

Förvaltningen anser att det är bra att kvinnoorganisationerna i bidragshänseende likställs med andra folkrörelser. Med den föreslagna nivån menar utredaren att det i huvudsak uppnås. Förvaltningen vill i utifrån ett lokalt perspektiv peka på att vid en snabb höjning av en generell bidragsnivå finns det en betydande risk att onödigt mycket pengar går till centrala och administrativa organ istället för konkret verksamhet. Utredaren föreslår att det organisatoriska bidraget som främst riktar sig till större organisationer på riksnivå ska uppgå till 14 av de föreslagna 30 mkr. Det torde vara intresse också för staten att få ut så mycket verksamhet som möjligt för de bidrag som ska ges ut och fördela medlen så att en större andel går till verksamhetsbidrag.

I utredningen föreslås också förändringar i stödet till de politiska kvinnoorganisationerna.

Förvaltningen har inga synpunkter på den delen av utredningen då det ligger utanför förvaltningens kompetensområde.

Förvaltningen har inte heller någon bestämd uppfattning i frågan om hur det nya statsbidraget ska administreras utan förutsätter att detta kommer att organiseras på ett effektivt och demokratiskt sätt.

SLUT